

ELŐFIZETÉS
HÉLYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre	180 Lei.
Fél évre	90 Lei.
Egy negyed évre	45 Lei.
Egy hóra	15 Lei.

Hirdetések
ársabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSEG:
Aradi és osanádi egyesítő
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 867

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Vállalat
Bulvardul Regele Ferdi-
nand I. (József főh.-ut) 23
TELEFON-SZÁM 161

Arad, 1921

Főszerkesztő
Stauber József.

Csütörtök, június 2.

Az adókongresszus.

Az a nagy adóankét, amelyet a munkaadó-szövetségek központja kezdeményezésére Erdély és Bánát gazdasági szervezetei a Titulescu-féle adótörvényjavaslat megvitatása céljából tartanak, ma délelőtt kezdődött a cluji (kolozsvári) vármegyeházán. Az ankéton résztvett Arzenovici Gyula pénzügyi vezérigazgató is. A kongresszuson, mely előreláthatólag több napig fog tartani, sorra tárgyalták Titulescu új adójavaslatait.

Az első adónem a be nem épített telkek jövedelemadója. Itt az adókulcs tíz hektáron alul 12 százalék, tíz hektáron felül 15 százalék, a haszonberek élvezőinél 17 százalék, a külföldön tartózkodó tulajdonosoknál 34 százalék. Ez utóbbi százalékot nem a tényleges jövedelem, hanem a megbecsült bérérték szerint állapítják meg. A második adónem a beépített telkek adója. Az adókulcsot a tiszta jövedelem után vetik ki és pedig évi 2 ezer lei jövedelemig 12 százalékot, azután 15 százalékot. Az új épületek tíz évi adómentességet élveznek, de csak akkor, ha a törvény kihirdetésétől számított 3 éven belül történt az építkezés. A harmadik adónem a mezőgazdasági termelést üzők adója. A kulcs 8 százaléktól 10 százalékig emelkedik. A negyedik adónem az ipari és kereskedelmi vállalatok adója. Az adókulcs 12 százalékos, amit az előző év tiszta nyeresége után vetnek ki. Az ötödik adónem a szabadpályán működők adója. Az adóalap az előző év tiszta jövedelme. A hatodik adónem a munkásadó. Az alap a mindennapi kereset, amelyből az illetményt fizető munkaadó köteles az esedékes adót mindjárt a kifizetés alkalmával levonni. Az adókulcs hat százalék. A hetedik adónem a tőkejövedelemadó, amelynek 15 százalékos a kulcsa, amely legjobban a vállalatokat sújtja. A nyolcadik adónem az általános jövedelmi adó, amely egyúttal az egyetlen progresszív adó is. Ezt az adót mindenkinek fizetnie kell, akiknek legkevesebb háromezer lei évi jövedelme van. A progresszivitás azonban csak a kis- és középjövedelmet sújtja, mert amíg az adókulcs negyvenezer lei évi jövedelemnél eléri a tíz százalékot, a 125 ezer lei évi jövedelemnél a husz százalékot és a 300 ezer lei évi jövedelemnél a 30 százalékot, addig a négy millió leies évi jövedelemnél megáll és azontul bármily nagy jövedelem után csak 50 százalékos adót kell fizetni. Ezeket az új adó nemeket vitatja meg a ma kezdődött kongresszus, amely kifogásait a kormány és a parlament elé fogja terjeszteni.

Négy és félmillió deficít a városnál.

Kétszáz percent pótdadó. — A város nem biztosítja a középületeket

Egyik helybeli lap ma azt a téves hírt közölte, hogy a pénzügyi bizottság tegnap délután tartott ülésén azt javasolta a városi tanácsnak, hogy 216 százalékban állapítsa meg az idei pótdadót. Dr. Angel István polgármester ma kijelentette munkatársunk előtt, hogy a pénzügyi bizottság, amint azt tegnap megirtuk, azt javasolta hogy a tanács 200 százalékban állapítsa meg a községi pótdadót az 1921—1922. évekre. A pénzügyi bizottság tegnapi ülésén több rendkívül fontos javaslatot terjesztett elő a költségvetési előirányzat megvizsgálására kiküldött pénzügyi albizottság. A pénzügyi albizottságot a városi tanács jelölte ki, tagjai voltak: dr. Baross Lajos az Andrenyi cég beltagja, Kilyényi János nyugalmazott városi főszámvevő, Ring Géza az Aradmelegítők Takarékpénztár volt vezérigazgatója, Berzován János városi főszámvevő, Fárágó Rezső az Aradi Általános Takarékpénztár vezérigazgatója, Lázár Vilmos, Popoviciu Mihály és Zubor Andor gazdasági tanácsnok. Először részletezték a gazdasági helyzetet a változott viszonyok figyelembe vételével, majd bejelentették az elmaradt jövedelmeket. Négy millió 500 ezer lei deficít mutatkozott a város pénztárában. Az albizottság kétszáz százalékban kívánta megállapítani a községi pótdadót, amit a pénzügyi bizottság tudomásul vett.

Ezután Kilyényi János nyugalmazott főszámvevő terjesztette elő nagyfontosságú javaslatát, amelynek jóváhagyása esetén a város nagy összeget takaríthat meg. A város eddig biztosító társaságoknál biztosította a középületeket s ez évente 182 ezer lei kiadást jelentett a város pénztárában. Ezt az összeget meglehetősen takarítani, ha több város, például Arad, Timisoara (Temesvár), Oradea-mare (Nagyvárad) szövetkezeti alapon önbiztosítást kötne. A biztosító intézeteknek eddig fizetett összeget évente mindegyik város letétbe helyezné. Ha valamelyik város középülete tüzkárt szenvedne, a három város egyenlő arányban fizetné a tüz által okozott károkat. Ennek az ajánlatnak nagy előnyét biztosítja az is, hogy például Timisoaranak (Temesvárnak) is önbiztosítása van, és nem is kíván társaságokkal biztosításo-

kat kötni. Tüzeset, ha tíz évben egyszer előfordul, a tüz által okozott károkat bőven fedezi a város pénztárában e célra évente elhelyezett összeg. Arad 182 ezer leit fizet évente a biztosító társaságoknak. Ez az összeg husz év múlva olyan hatalmassá növekednék, még hogyha leszámítjuk is az esetleges károkat, hogy nem volna szükség pótdadókivetésre. Természetesen ezzel szemben minden városnak köteleznie kell magát arra, hogy a városi tűzoltóságot egyforma arányban szervezi meg. A pénzügyi bizottság osztatlan tetszéssel fogadta Kilyényi János javaslatát és elhatározta, hogy azt a tanács útján felterjeszti a miniszteriumhoz jóváhagyás végett.

Ezután Zubor Andor gazdasági tanácsnok terjesztette elő javaslatát. Törvény szerint — mondta Zubor tanácsnok — minden törvényhatósági joggal felruházott városban az állami adó alapján kell a községi adót kivetni. Ezt helytelennek tartja, mert az állami adó már azért sem lehet alapja a községi adó kivetésének, mert az állami adó kivetésénél nem vehetik figyelembe a városok és azok lakóinak gazdasági helyzetét. Azt indítványozta tehát, hogy a miniszteriumhoz javaslatot terjeszsen a város ennek a törvénynek a megváltoztatására akként, hogy a város saját hatáskörében és saját belátása szerint állapíthassa meg ezentul a községi adót. Indítványozta még Zubor tanácsnok, hogy azoknak a városi nyugdíjasoknak, akiknek nyugdíját korona értékben állapították meg, nyugdíjukat 1:1 arányba fizessék ki, azonkívül úgy a városi hivatalnokoknak, mint a városi nyugdíjasoknak olcsó fát és olcsó szükségleti cikkeket szerezzen be a város. A bizottság elfogadta a javaslatokat. A további tárgyalások során elhatározta a bizottság, hogy el kell követni mindent a kiadások csökkentésére. Az a vélemény is kialakult, hogy az állam feladatát képező terheket ezentul az államnak kell fizetnie. A csatornázási illetéket állapították meg azután. Eszerint a múlt évi tíz százalékkal szemben most 15 százalékot kell a háztulajdonosoknak és lakóknak egyenlő arányban fizetniük. A bizottság még elhatározta, hogy a városi díjnoki állásokat redukálni kell, s erről javaslatot tesz a szer-

vező bizottságnak. Elhatározta a locsolás és szeméthordás vállalatba való bérbeadását. Ezután a városi műhelyek központosítását hozta még javaslatba a pénzügyi bizottság.

A koronázás.

ALBA-JULIA (Gyulafehérvár.) Hivatalosan jelentik: Tegnap délelőtt 10 órakor ideérkezett a királyi pár és Averescu miniszterelnök. A felségek különvonaton érkeztek Bianu Eugen állambiztonsági felügyelő kíséretében, aki Predealon csatlakozott a király kíséretéhez. A felségeket a helyi hatóságok képviselői, a prefektus, polgármester, katonai parancsnok és különböző társadalmi egyesületek küldöttségei fogadták. A virágokkal feldiszitett pályaudvaron a király rövid cerclet tartott, majd a lobogódiszba öltözött városon keresztül a fellegvárba autóztak. Itt megtekintették a koronázási katedrális építési munkálatait, valamint a többi előkészületeket. A terveket Stefanescu építész készítette. Majd a római katedrális katedrális tekintették meg, onnan pedig a városi történelmi muzeumba látogattak el. A királyi pár 7 órakor visszautazott Bucurestbe.

Felemelik

a vasutasok fizetését.

A CFR, aradi vasutigazgatóságnál is nagyarányú előléptetések lesznek a közeljövőben. Ezzel kapcsolatban a CFR alkalmazottak fizetésemelését is kilásba helyezte a Bucurestiben most összeült vasutügyi konferencia. Az összes vasutigazgatóságok beküldték erre a tanácskozársra alkalmazottaikról szóló előterjesztéseiket, amelynek alapján fogják meghozni az alkalmazottak előléptetéseiire vonatkozó új rendelkezéseket. Arról is értesülünk, hogy amint a bucurestii vezérigazgatóság által megállapított rendelkezéseket letárgyalja a minisztertanács, a vasutasok fizetéseit lényegesen fel fogják emelni. Ezzel kapcsolatban a napibéres személyzet ügye is kedvező elintézését nyer. A bucurestii vasutügyi tanácskozársan sokat foglalkoztak a CFR alkalmazottak részesedési járulékának kérdésével is. Megegyezett abban a kongresszus, hogy a vasutasok részesedési járulékait állandósítani fogják. A részesedési járulékot nagyobb összegben állapították meg és a vezérigazgatóság elhatározta, hogy a részesedést a vasutasoknak ezentul minden hónapban kiutalják.

Briand engedékeny.

Páris. Briand francia miniszterelnök a szenátus tegnapi ülésén felszólalt és kijelentette, hogyha Franciaország a londoni értekezleten nem enged a német kérdésben, akkor elkerülhetetlen lett volna a szakadás Franciaország és Anglia között. Franciaország tehát az antant érdekeit szem előtt tartva elfogadta Lloyd George álláspontját. Kijelentette Briand azt is, hogy a francia kormány továbbra is fenntartja a rajnai haderőt, de fel akarja venni a kapcsolatot Németországgal.

Kétféle bírói felfogás.

(Ellentétes ítéletek bérszerződések felmondásánál.)

A járásbíróság kebelében működő lakbérleti bizottság ügyeiben dr. Széll Lajos és Éles Simon járásbírók szoktak felváltva ítélni. Az utóbbi időben az, aki figyelemmel kísérte a lakbérleti ügyek ítéleteit, azt tapasztalta, hogy a döntések az ugyanolyan természetű ügyekben is homlok-egyenest ellentétesek egymással. Egyes esetekben Éles Simon járásbíró más ítéletet hoz, mint dr. Széll Lajos. A két járásbíró között a háborús lakbérletek ügyében igen erős elvi ellentét támadt. Széll bíró szerint a most érvényben lévő lakbérrendelet életbelépése utáni szerződések kötelező erejűek a lakóra nézve. Például éppen a múlt napokban tárgyalta Széll bíró a Polgári Takarékpénztár ügyét. A bank ugyanis felmondott a házában levő Braun féle képező vállalatnak és a bíróság érvényesítette a felmondást azzal a megokolással, hogy a bérleti szerződést az új lakbérrendelet érvénybe lépte után, azaz 1918-ban kötötték és így a lakóra nézve kötelező erejű az a bér szerződés, amelyt a bankkal kötött, s amely szerint augusztus elsején lejár a bérlete. Éles Simon járásbíró hasonló ügyekben éppen ellenkező ítéleteket hoz. Munkatársunk érdeklődött ebben az ügyben Éles Simonnál, aki a következőket mondotta:

— Az én felfogásom ellentétes dr. Széll Lajoséval, amennyiben az én véleményem szerint a lakbérrendelet azért van, hogy a lakókat védje. Én a lakbérrendelet után megkötött szerződéseket is automatikusan meghosszabbodottnak tekintem, mert úgy veszem, hogy a bérlő esetleg kényszerülve volt azt a bérlésnél aláírni. Különben is az állam érdeke, hogy sok kereskedő és lakó, akik az új törvény életbelépése után kötöttek szerződést, most ne maradjanak helyiség nélkül. Én a hozzám kerülő minden esetben természetesen így is ítélek. A törvényszék lesz hivatva annak eldöntésére, hogy melvikiünk álláspontja a helyes az enyém vagy pedig Széll bíróé?

A beszüntetett bécsi gyorsvonat.

(A mai Bueurestiből jött vonat áthaladt a magyar határon.)

A nemzetközi expresszvonat közlekedéséről az elmúlt vasárnap óta nemcsak a közönség körében, hanem még az aradi vasutigazgatóságnál is a legnagyobb bizonytalanságban vannak. Két nap óta már számtalan panaszt hallottunk, hogy az utazóközönséget nem értesítik arról, hogy a nemzetközi gyorsvonat jelenleg forgalomban van-e még? Az Aradi Közlöny munkatársa ma kérdést intézett illetékes vasuti ténylezőhöz, aki a következő információkat adta:

— Még a hétfői nemzetközi expresszvonat közlekedése is teljesen zavartalan volt. Most azonban nem tudjuk, hogy a mai gyorsvonat közlekedése elé nem fognak-e akadályok gördülni. Tény, hogy a CFR. bucarestii vezérigazgatósága a mai napig semmiféle hivatalos értesítést nem küldött az expressz közlekedésének esetleges beszüntetéséről, vagy annak megszorításáról. Tulajdon-

képpen még az ok sém ismeretes, ami miatt Magyarország a nemzetközi expresszvonattal nem enged bejönni Aradig a kocsijait és a mozdonyokat, hanem azokat Lőkősházán minden továbbítás nélkül ott tarja. Arról, hogy ennek a szénhiány lenne az oka, mi is csak a lapokból értesültünk. Egyelőre csak azt áll módomban közölni, hogy a nemzetközi gyorsvonat körüli helyzet pontos megállapítása végett ma délután bizottság utazott ki Kurtiesra. A tárgyalások eredményétől függ az expressz további közlekedése.

A délutáni órákban arról értesülünk, hogy a Bueurestiből jövő expresszvonat a délután folyamán minden nehézségek nélkül áthaladt a magyar határon. Így valószínű, hogy a MÁV. a maga részéről nem fog akadályokat gördíteni továbbra sem az expresszvonat közlekedése elé.

Hárommillió hitelezési csalás. A nem létező ház és ékezők

A múltkor megírtuk, hogy Weiszfeiler Sándor budapesti kereskedő a budapesti rendőrség letartóztatta a nagykallói kereskedelmi részvénytársaság feljelenésére, mert hárommillió koronát elsikkasztott. A közleményünkre brasovi (brassói) Weiszfeiler-cég mely az ügyben érdekelt, nyilatkozatot küldött be hozzánk, amely szerint közönséges hajszáról van szó, mert Weiszfeiler Sándor leiben vásárolt árut a nagykallói részvénytársaságtól s a vételár egy részét ki is fizette leiben. Közöltük is annak idején a cég nyilatkozatát. Most azután igen érdekes részleteket közöl budapesti tudósítónk erről a gyanús üzletről. A tudósítás így hangzik:

Weiszfeiler Sándor brasovi (brassói) kereskedő még a háboru alatt Budapestre költözött. Egy barátja összehozta a nagykallói kereskedelmi részvénytársasággal, amely Brassóban szükséges áruk bevásárlására hárommillió koronát bocsátott Weiszfeiler rendelkezésére. Weiszfeiler két és félmillió korona értékben különböző árukat vásárolt és ezeket Brassóba szállította. A nagykallói kereskedelmi részvénytársasággal olyan megegyezést kötött Weiszfeiler, hogy az árukat készpénzzel vásárolja. Ennek ellenére az árukat hitelbe vásárolta és eladta azokat a brassói kereskedelmi részvénytársaságnak. Az üzlet perfektuá-

lása végett Weiszfeiler néhány hetet töltött Brassóban s azután visszatért Budapestre. Majd leutazott Nagykallóba, megjelent a kereskedelmi részvénytársaságnál és elmondotta, hogy az árut nem készpénzzel, hanem hitelbe adta el. Fel is mutatott egy hitellevelet, amelyet azonban a kereskedelmi részvénytársaság nem fogadott el.

Weiszfeiler ezután a részvénytársaság utasítására a brassói kereskedelmi részvénytársaság képviselőjével, Erdélyi B. Jenővel abban állapodott meg, hogy a brassói Weiszfeiler-cég három részletben egyenként 950 ezer korona összeget törleszt. A cég azonban a mai napig egyetlen fillért sem törlesztett a tartozásból. Erre a nagykallói részvénytársaság, amelynek gyanus volt Weiszfeiler üzlete, feljelentést tett a rendőrségen. A nyomozás megállapította, hogy a brassói kereskedelmi részvénytársaság nem más, mint a Weiszfeiler család Brassóban maradt tagjainak üzleti érdekeltsége és hogy Erdélyi B. Jenő is a Weiszfeiler-családhoz tartozik. Weiszfeiler Mór, Weiszfeiler Sándor bátyja szegedi házára akarta a milliókat betábláztatni, majd százezer lei értékű ékszereit akarta biztosítékul átadni, de kitiint, hogy sem háza, sem ékszere nincs. A rendőrség Weiszfeiler Sándort és Mórt letartóztatta és tegnap átkísérte az ügyészségre.

Irodalom és művészet.

A fekete tenorista.

LONDON: Nemrég hangverseny zajlott le, amely általános érdeklődést keltett. A hangversenyt Hayes Lóránt néger rendezte, akit már Amerikából az a hír előzött meg, hogy kiváló énekes. A néger tenorista, mint az angol lapok írják, nem ábrándította ki a közönséget. Csengő, képzett hangon olyan dalokat és áriákat énekelt, amelyeket négernek egyáltalán nem énekelnek. Muzikális ér-

zékről tett tanubizonyoságot és meszferkeltlen, természetes fellépésével egyszerre megnyerte a közönség tetszését. Zajos sikerben volt része és több ráadást kellett adnia. Másnap, amikor a lapok leközölték a dicséret kritikákat, az angol király autómobilja jött érte és a királyi palotába vitte. Itt egy kiváló zongorista várta. Amikor az angol király megkérte, hogy valamit énekeljen, a néger énekes eleinte zavarba jött, de azután oly hatással énekelt, mint előző esti hangversenyén. Az angol király értékes ajándé-

kekkel halmozta el s aznap szinte bucsut kaptak hozzá az impresszáriók, akik nagy gázsikál ígértek neki.

* A Nyári Szinkör heti műsora. Csütörtök: Cigánybáró, operett. Péntek: Polgárcsászár. Dráma. Bemutató. Szombat: Polgár császár. Vasárnap d. u.: Viola. az alföldi haramia. Népszínmű. Este: Szökött katona, népszínmű.

* Polgárcsászár. Pratinger Ferenc orosz drámáját pénteken mutatja be a színház a nyári színházban. A drámában kibontakozik Rasputyin titokzatos megöletése s máglyán való elégetése, majd a cárizmus bukásának történelmi tényeiről Kerenszkij — polgárcsászár — tragikus sorsa. A nő szerepekben szemben áll egymással Kerenszkij hisztériás grófi szeretője a szelíd lelkű, tanatikus Verával, a férfiak közül pedig Kerenszkij hatalomra törő egyénisége Ignátiusz lelkész lemondó, igazi orosz fájalmával. A bemutató estére már nagyrészt elkelték a jegyek. Pratinger drámája a bemutató napján könyv alakban is megjelenik, amit a színházi pénztár s a jegyszedők is árusítanak.

* A Nyári Szinkör megnyitása a legkellemesebb hangulatban folyt le. Közönség és színészek örömmel látták viszont egymást a hűs és szellős nyári színházban s ez az öröm kifejezésre jutott a precíz előadásban s a sűrűn felhangzó tapsorkánban. A megnyitó alkalmával színre került nagyszerű Cigánybáró operettel csütörtökön megismétli az operett-együttes.

Románia megkapta Ugocsát

BUCURESTI. A máramarosi határkiigazító bizottságok munkája hosszas tárgyalások után most lényegesen előrehaladt és fontos megállapodások is történtek. A megállapodások Románia részére igen kedvezőek, amennyiben több községet, amely ideiglenesen cseh szlovák közigazgatás alatt állott, most véglegesen Romániához csatoltak. Hosszu Gyula szamosújvári püspök audiencián jelent meg a királynál. Kihallgatása után a Román Távirati Iroda munkatársának a következőket jelentette ki:

— Sietek a sajtó útján a nép tudomására hozni, hogy hétezer román testvéreinket visszakaptuk. Testvéreink eddig ideiglenesen csehszlovák uralom alatt éltek és tudjuk, mily alármot csapott a sajtó annakidején, hogy tiszta román községeket átengedtünk Cseh szlovákiának. Most, hogy Ugocsa-megyéből egy csomó községet visszakaptunk, nem látom seholy lapokban, hogy erre felhívják népünk figyelmét. Nagytarna, Kistarna, Komlós és több más község visszakerült hozzánk. Benes csehszlovák külügyminiszter és Take Jonescu megegyezett már e területekre vonatkozólag. Még néhány román fajú megmaradt ugyan csehszlovák fennhatóság alatt, minthogy azonban ezeket a Tisza választja el tőlünk, bele kell nyugodnunk. A Tiszát választottuk ugyanis a két ország természetes határául. A csehszlovák kormány egyébként biztosított arról, hogy ősszel meglátogathatom ezeket a román községeket és elbucsuhatom ottani hiveimről.

LEGUJABB.

MAGYARORSZÁGON A LISZT SZABADFORGALOMBAN VAN. BUDAPEST. Mayer János közlelési miniszter rendeletet bocsájtott ki, amely szerint a magyar kormány a lisztellátást a szabadforgalom alapjára helyezi. A rendelet úgy intézkedik, hogy senkinek sincs igényjogosultsága hatósági ellátásra, de mégis méltánylásból hatósági lisztellátásban részesülnek a hadsereg, a rendőrség és csendőrség tagjai, a közalkalmazottak, az ipari munkások, a teljesen keresetképtelenek és a vagyontalanok.

A NÉPSZÖVETSÉG A FEGYVERKEZÉS KORLÁTOZÁSÁÉRT GENF. A népek szövetségének konferenciája, amely Genfben ült össze, főleg a fegyverkezések korlátozásával és a kisebbségek védelmével foglalkozik.

A PROLETÁRDIKTATURA VÉRTANUI. BUDAPEST. Horthy Miklós kormányzó a proletárdiktatura abonyi vértanuinak emlékére emelt szobor leleplezési ünnepélyén jelen volt és beszédet mondott. Beszédében azt hangoztatta, hogy minden nemzeti eszmének a vértanui adja meg a legnagyobb erőt.

ELFOGOTT NÉMET KÉPVISELŐ. BERLIN. A lengyel felkelők elfogták Hartmann német képviselőt. A német kormány a képviselő kiszabadításáért a szövetségközi bizottsághoz fordult.

LITKE FIÁNAK SZERENCSETLENSÉGE. BUDAPEST. A műgyetem pinéjében rakétákat töltöttek, amelyeket egy majálison rendezendő tűzijáték céljaira készítettek. A rakéták töltése alkalmával robbanás történt, amelynek során Littke Jenő husz éves műgyetemi hallgató, Littke József pezsgőgyáros fia életveszélyesen összeégett. Hunyadi László 22 éves műgyetemi hallgató a két kezén, a fején, az arcán és hátán szenvedett égési sebeket. Több műgyetemi hallgató könnyebben megsérült.

A SZOVJETKORMÁNY VISZÁADJA A GYÁRAKAT. HELSINGFORS. A szovjetkormány megbízható adatok szerint már a közel jövőben vissza készül adni korábbi tulajdonosainak az orosz szovjetköztársaság egész területén az üzleteket, az ipari műhelyeket és a gyárakat.

A TISZA-PER. BUDAPEST. A Tisza-per mai főtárgyalásán Schreiber Emil rendőrfőkapitányt hallgatták ki. Schreiber állítólag többek előtt eldicsekedett azzal, hogy szoros összeköttetésben áll Miskával. Így hívták bizalmas körben gróf Károlyi Mihályt. Tóth László újságíró vallomása során elmondta, hogy Horváth-Lonovics egy beszélgetés alkalmával úgy nyilatkozott előtte, hogy Ti-

szát Dobó István őrmester ölte meg.

MAGYARORSZÁG JÓVÁTÉTELI TARTOZÁSA. LONDON. Az angol alsóház ülésén Wedgwood ezredes kérdést intézett Lloyd-George miniszterelnök felé, van-e tudomása arról, hogy a magyar pénzügyeknek a szigorú gazdálkodással és a magas adók kivetésével biztosított rendbehozatala az antant körében azt a gondolatot keltette, hogy Magyarország most már be lehet hajtani a jóvátételi tartozást és hogy már indítványt is tettek arra nézve, hogy Budapestre e célból jóvátételi bizottság küldessék. Milyen álláspontot szándékozik helyezkedni a kormány ezzel a javaslatl szemben. A kormány nevében Chamberlain pénzügyminiszter válaszolt s kijelentette, hogy a trianoni szerződésben említett jóvátételi bizottság azonos a versaillesi szerződésben említett bizottsággal s ez a szerződés értelmében magyar osztályt fog alakítani. A kormányban nincs tudomása arról, hogy a békeszerződés érvénybe lépése előtt a magyar osztályt megalakítanák.

SCHENKER ZOLTÁN GYŐZELME. BUDAPEST. Schenker Zoltán őrnagy, a Műve budapesti sportegylet tagja, aki a londoni és stockholmi olimpiai megnyerte a vívás világbajnokságát, megnyerte az osztrák törbajnokságot

a legerősebb nemzetközi versenyben.

GYORSGÖZÖSÖK A DUNÁN. BUDAPEST. A nemzetközi Duna-bizottság abból az alkalomból, hogy a Duna-gőzhajózási Társaság a jugoszláv hajózási szindikátussal együttesen Pozsony és Budapest érintésével gyorshajó-járatokat rendezett be Bécs és Belgrád között átszállás és átrakás nélkül, hivatalos lapjában közleményt tesz közre. Ebben azt mondja a Duna-bizottság, hogy annak ellenére, hogy ez a vonal az aránylag magas menetdíjak és árudíjtelek következtében még nem vált teljesen közkinccsé a bizottság mégis megelégedéssel üdvözli a tényt, hogy a 2780 kilométer hosszú nemzetközi Duna-vonalból, amelyen az üzem hét év óta megszakadt a nemzetközi forgalom 1060 kilométert visszahódított. Jogos ama reménység, hogy a nemzetközi forgalom belátható időn belül a Fekete-tengerig fog kiterjedni. A bizottság már az előző években dolgozott a hajóforgalom fejlesztésén. Megnyugvással állapítja meg, hogy fáradozásai az érdekelt államok és vállalatok megértő együttműködésében kifejezésre jutnak.

Czernin levele Zita exkirálynéhez.

(Mit írt az exkirály Vilmos német trónörökösnek.)

MÜNCHEN. Novák Károly Frigyes „A központi hatalmak bukása” címen terjedelmes könyvet írt, amelyben leírja Németországnak, a volt osztrák-magyar monarchiának és Bulgáriának sorsát a kritikus 1917. és 1918. években, amikor a vég már közeledett. Novák sok érdekes és intim részletet mond el könyvében, amelyek a nyilvánosság előtt eddig nem voltak ismeretesek. A könyvből két levelet közlünk. Az egyiket gróf Czernin akkori külügyminiszter intézte Zita exkirálynéhez, a másikat pedig Károly exkirály küldte Vilmos akkori német trónörökösnek. Gróf Czernin levele így hangzik:

Legkegyelmesebb Asszonyom!

Károly előre látta az összeomlást.

Sokkal érdekesebb Károly exkirály levele, amelyet 1917. augusztus 20-án Reichenauból írt Vilmos akkori német trónörökösnek. Ez a levél, amelyben az exkirály már előre látta az összeomlás bekövetkezését és amelyben békehajlandóságáról tesz tanúságot, a következő:

Kedves Vilmos! Szárnyegédem, gróf Ledochovsky alezredes átnyújtja Neked az én nagy érdemkeresztmet és arra kérek, hogy azt sziveskednél elfogadni mindazért, amit Te közös védelmi harcunkban ügyünkért teljesítettél. Külügyminiszterem érdekes beszélgetést jelentett nekem, amelyet Veled szerencséje volt folytatni és összes kijelentéseid szívből megörvendeztetnek engem, mivel azokban a helyzetről való felfogásom teljesen visszatükröződik. Csapataink emberföltötti teljesítményei dacára a helyzet a hátsó or-

Ő császári és apostoli királyi Felsége azt parancsolta nekem, hogy Felségednek a külpolitikai helyzetről naponként jelentést tegyek. Olyan parancs ez, amelyet holnaptól kezdve teljesíteni fogok. Jól megfontolva Felségednek tegnapi kihallgatásomon előadott érveit, a legnagyobb értéket tulajdonítanám annak, ha Sixtus herceg maga jönne Felségedhez. Ha Felséged maga beszélhetne velem, ügyünk jelentékenyen előrehalna. Jó hírről úgy értesülök, hogy a Cailleaux miniszterium megjelent a láthatáron. Ez „békeminiszterium” lenne, mindkét akció talán összefügg. Felségednek kezeit csókolja legalázatosabb szolgája Czernin.

szágrészben feltétlenül a háboru végét követeli még a tél előtt és ez érvényes Németországra éppúgy, mint mireánk. Törökország már csak nagyon rövid ideig fog velünk működni és vele együtt elveszülünk Bulgáriát is. Akkor mi ketten egyedül maradunk és a közelgő új év Amerikát hozza és még egy megerősített antantot.

Másrésztől biztos jeleim vannak arra nézve, hogy mi Franciaországot megnyerhetjük magunknak, ha Németország elhatározná magát arra, hogy Elzász-Lotharingiában bizonyos területi áldozatokot hoz. Ha Franciaországot megnyertük, akkor győzök vagyunk és Németország nagyban és gazdagon kárpótolható. De én nem akarom, hogy Németország az áldozatot egyedül viselje, én magam akarom ennek az áldozatnak oroszánrészt viselni és Atyád Ő Felségét felvilágosított-

tam, hogy én a már említett feltételek mellett hajlandó vagyok lemondani, hanem Galiciát is Lengyelországhoz engedem kapcsolni és közre fogok működni abban, hogy ez a birodalom Németországhoz csatoltassék. Németország a keleten egy birodalmat nyerne, míg nyugaton az országnak egy részét adná át. Az 1915. esztendőben szövetségünk érdekében Németország kívánságára felajánlottuk Trientot az olaszoknak anélkül, hogy számottevő kárpótlást követeltünk volna azért, hogy az Itáliával való háborút elkerüljük. Ma Németország van hasonló helyzetben és Te, a császári koronának örököse, fel vagy jogositva arra, hogy nyomatékos szavadat a mérleg serpenyőjébe dobd és én tudom, hogy Ő Felsége Atyád ezt az álláspontot közreműködésedet illetőleg mindenben és teljesen osztja. Azért arra kérek, hogy ebben az órában, amely éppúgy döntő Németországra, mint Ausztria Magyarországra, fontold meg az általános helyzetet és fáradozásaidat egyesítsd az enyémmel, hogy a háborút gyorsan és becsülettel befejezzük. Ha Németország az ő elutasító álláspontján kitart és a lehetséges békét megakadályozza, akkor a helyzet Ausztria-Magyarországon rendkívül kritikus. Rendkívül örülnék, ha rövidesen megbeszélést folytathatnék Veled, és Czernin gróf által közölt ígéreted, hogy engem meglátogatsz, rendkívül megörvendeztet. Zita velem együtt üdvözöl. Károly.

Megtagadott közvetítési díjak.

Ma tárgyalta az aradi királyi járásbíró Pálfi Imre ügynök keresetét Farkas Károly ellen, akit 1870 lei kár megtérítésért perelt be. Pálfi állítása szerint ő közvetítette Farkas Károly és Kállay Nándor, az intellektuelek szövetségének titkára között tizenhét waggon sót, összesen 187.000 korona értékben. A provízióra nézve külön megállapodás nem történt és éppen ezért kérte a járásbíró, hogy számára a hivatalos ügynököknek járó két percent közvetítési díjat ítélje meg. A bíróság elrendelte a bizonyítás kiegészítését. Ugyancsak a mai napon még egy elmaradt közvetítési díj ügyében indított pert is tárgyalta a bíróság. Bettelheim Imre ügynök perelte be Bohn Károlyt 2500 lei kártérítés miatt, mert szerinte ő közvetítette az alperes és báró Bánhidyt Antal közti szőlőeladást. Bohn viszont azt vallotta, hogy ő nem az ügynök közbenjöttével vette meg a Bánhidy-féle szőlőt. A bíróság elrendelte báró Bánhidyt Antal tanuként való kihallgatását és a tárgyalást elnapolta.

HIREK.

— **VIDÉKI T. ELŐFIZETŐ-INKHEZ!** Az előfizetési negyed küszöbén felkérjük t. vidéki előfizetőinket, hogy úgy hátralékos tartozásukat, mint folytatólagos előfizetésüket az Aradi Közlöny-re a kiadóhivatalnak minél előbb be-
küldeni sziveskedjenek.

— **Trockij beteg?** Washington. A lapoknak azt jelentik Rigából, hogy Trockij egy Moszkva melletti szanatóriumban rákos megbetegedésben fekszik. Egy másik jelentés azt mondja, hogy Trockij az afgán határra utazott, s hogy a betegségéről elterjedt hírek csak arra szolgálnak, hogy a közvélemény figyelmét eltereljek utazásáról.

— **ARADON MINDENKI BEJELENTETTE ÉRTÉKPAPÍR-JÁT.** Az értékpapírok lebélyegzésének határideje május 31-én lejárt. A határidő újból való meghosszabbításáról nem érkezett rendelkezés, de nincs kizárva, hogy mégis megfogják hosszabbítani a terminust. Az aradi adóhivatalnak azonban nincs szüksége a határidő meghosszabbítására, mert Aradon már mindenki bejelentette értékpapírját. Valószínű azonban, hogy több erdélyi adóhivatalnál még nem fejezték be az értékpapírok bejelentését. Az adóhivatal a háború előtt kibocsátott kötvények lebélyegzésével egy héten belül készen tesz és azokat lebélyegve ki is adja a feleknek. A hadikölcsönökkel két héten belül lesz készen az adóhivatal.

— **Ezer adófizetővel több.** Az aradvárosi jövedelem-, hadi- és vagyonadó összeíró és kivető bizottság május 9-től 31-ig tartotta adótárgyalásait. A bizottság elnöke Inozedy Ákos pénzügyi titkár volt, tagjai pedig Winkler József, Borlodán János és Steiner Vilmos voltak. A bizottság ezer új adózót írt össze úgy, hogy most összesen körülbelül három-ezer adózó van Aradon.

— **A lakáshivatal tisztviselői.** A városi tanács mai ülésén tárgyalta a repatriáló és evakuáló hivatal tisztviselőinek fizetésrendezését és megállapította a tisztviselők illetményeit. Eszerint a tisztviselők fizetési emelkednek. Azonkívül elhatározta a tanács, hogy Vatian Aurélt, ha a repatriáló és evakuáló hivatal megszűnnék, a jelenlegi fizetési osztályban a város tisztviselői közé sorozza be.

— **Az árvaház átadása.** Holnap délelőttre tervezte a város az árvaház átadását a megyei hadigondozó egyesületnek. Radu Panu prefektus ma leiratot küldött a városi tanácshoz, amelyben az árvaház átadásának elhalasztását jelentette be, mert még a miniszter jóváhagyása erre vonatkozólag meg nem érkezik, addig az árvaházat nem lehet átadni.

Csicserin új világháborút akart.

— **Titkos jegyzék a bolsevista kormány külföldi képviselőihez.**

PÁRIS. A Vie Socialiste titkos jegyzékét közöl, amelyet Csicserin orosz külügyi népbiztos 1921. február 6-án Szovjet oroszország akkori külföldi képviselőihez intézett. Csicserin ebben a jegyzékben olyan politikát írt elő, amely alkalmas lett volna arra, hogy az egész világot újabb háborúba sodorja. A nemzeti konfliktusokat saját céljainkra használjuk ki, írta jegyzékében Csicserin. Magyar-

országnak és a vele szomszédos államoknak érdekellentéteit fegyveres összeütközésekre kell vezetni, mert ez kétség-telenül Olaszországot is magával sodorja és ezzel az európai összeütközést elő lehet idézni. Képviselőink törekvése arra irányuljon, hogy a már meglévő nacionalista ellentéteket megnagyobbítsa és megerősítse.

— **Házasság.** Popa Szilárd turgumuresi (marosvásárhelyi) rendőrprefektus pénteken tartja esküvőjét Margineantiu Babsival, Margineantiu Titus aradi pénzügyigazgató leányával. Az esküvőn mint tanu résztvevő Arsenovici Gyula pénzügyi vezérigazgató is, aki holnap, csütörtökön érkezik Aradra.

— **Néhaj Vörös Henrik ur emlékére** özvegye Vörös Henrikné és fia dr. Vörös István ur az aradi Anyavédő Egyesület Anyaotthonában egy 5000 Lei-es alapítványt tettek. A humánus adományért ez uton is hálás köszönetét fejezi ki az Egyesület elnöksége.

— **HEGEDÜS LORÁNT LEÁNYÁNAK ESKÜVŐJE.** Budapest. Hegedüs Loránt magyar pénzügyminiszter Jolánka nevű leányát ma vette nőül Ocskay Sándor, a híres Rákóczy vitéz Ocskay le-származottja. A nászmenetben egyes meghívott vendégek az Ocskay huszárok régi híres kék-piros ruhájában haladtak.

— **Halálozások.** Édl Lőrinc első osztályú városi adótitkár ma reggel 9 órakor Strada Barbu Delavrancea (azelőtt Lahner György-utca) 1. szám alatti lakásán meghalt. Édl Lőrinc, aki mindössze 37 éves volt, 1902 óta állt a város szolgálatában, ahol felebbvalóinak legnagyobb meglepedésére teljesítette kötelességét. Édl Zubor Andor városi tanácsnok mellé volt beosztva, ahol a város gazdasági és pénzügyi dolgaiban a legnagyobb jártasságot tanúsította. Temetése holnap, csütörtök délután 5 órakor lesz. A temetésen a város tisztviselői kara testületileg megjelenik. Édl Lőrincet felesége és három gyermeke gyászolja. — Pollák Márkus kereskedő 76 éves korában meghalt. Temetése csütörtökön délelőtt lesz Strada Dorobontilor (ezelőtt Urbán Iván-utca) 5. számú házból.

— **Magyarországon szabad a tejforgalom.** Budapest. A magyar kormány rendeletet adott ki, amely szerint máától kezdve szabad a tejforgalom.

— **Méreggel pusztítják a kutyákat.** Kaptuk a következő levelet: Igen tisztelt Szerkesztő ur! Olvaslam a kutyák ellen tervbe vett radikális irtóhadjáratot. Engedje meg, hogy az intézkedésről néhány megjegyzést tegyek. Helyeslem, hogy a kóbor kutyákat, úgy mint eddig történt, összefogják. Azonban azt az intézkedést, hogy a parkokban, főutakon és nagyobb utcákban strichnines kolbász darabokat helyezzenek el s hogy a gyp-mesterek fegyverrel pusztítsák ki a gazdátlan kutyákat, nem tartom célszerűnek. Nem a kutyák, hanem az emberek életét látom veszélyeztetve. A parkokban a nevelőnő mellett játszódozó kiscsiny gyermekekkel még a legnagyobb óvatosság mellett is megtörténhetik, hogy kezükbe akad egy kis darab kolbász, amit megesznek, a koldusok pedig gyanútlanul teszik tarisznyájukba a talált kolbászokat, hogy később elfogyasz-szák. Ami pedig azt illeti, hogy a gyp-mesterek irtó hadjáratot kezdenek a

kóbor kutyák ellen, életveszélyesnek tartom, mert egy eltévedt golyó kiszámíthatatlan katasztrófával járhat. Kiváló tisztelettel egy embervédő kutyabarát.

— **Alkalmi ajándékok legjobb beszerzési forrása a Szépművészeti Szalon (Ortutay-palota.) Régiségek, szőnyegek, képek, szobrok, modern és antik műtárgyak vétele, eladása, cserélése és bizományi árusítása.**

— **Revolvermerénylet egy pap ellen.** Párisban nagy feltűnést kellett egy merénylet, amelyet egy nő követett el a Madeleine-templom vikáriusa ellen. A pap éppen kijött a templomból és a boulevardon-ujszágot vásárolt, amikor egy nő hátulról revolveréből rálőtt és nyakán találta. Az abbé összerogyott. Az asszonyt leigyevezették. A merénylő, aki negyven éves, azzal magyarázza merényletét, hogy a pap birta rá a férjét, hogy válópert indítson ellene. Az abbé határozottan tagadja ezt és azt állítja, hogy ellenkezőleg, arra akarta rábírni a férjét, hogy béküjön ki az asszszonnyal.

— **Új fordító iroda.** Str. Moise Nicoara (Petőfi-utca) 1. szám II. emelet 29. „International” cég alatt fordítási és kereskedelmi levelezési iroda létesült, mely elvállal minden szakmába vágó fordítást és kereskedelmi levelezést román—magyar—német nyelven.

— **Mi hiányzik Pécsnek?** A megszállott Pécselt ugylátszik nagyon jó élet lehel, mert — mint egy hivatalos hirdetményből olvassuk, — zenekart akarnak felállítani és ehhez keresnek zenészeket. Ime a hirdetmény, mely a Bécsi Magyar Ujságban jelent meg: Pécs törvényhatósági város tanácsától. 7421—1921. IV. Művészeti alosztály. Pályázati hirdetmény. Pécs törvényhatósági város központi bizottsága teljes létszámú városi symphonikus zenekart állít fel. A zenekar létszámába a hivatásos zenészek mellé gyakorlatlott műkedvelőket is felvesz rendszeresített havi illetményekkel. Fölhivom a pályázni kívánókat, hogy a pályázati föltételek megismerése végett a tanács IV. G. o. művészeti alosztályban (Városháza II. 77.) személyesen vagy írásban jelentkezzenek. Pécs, 1921. május 2. Linder s. k. polgármester.

— **Öngyilkos albáronő.** A múlt év közepén a lapok sokat foglalkoztak egy albáronővel, aki dr. Rozsnyainé szül. Ferenczy Nálalia bárónőnek adta ki magát és mint orvosnő sok szélhámosságot követelt el. Most az albáronőről azt jelentik Munkácsról, hogy az oroszvégi erdőben szíven lőtte magát és meghalt. Az öngyilkosság előzménye a következő: Egy Pap nevű oroszvégi iakos a múlt hét péntekjén jelenlést tett, hogy Oroszvégen lakik egy miskolci asszony dr. Rozsnyainé hamis név alatt, akinek lakásán sok lopott holmi van s aki szerinte kém. A csendőrség előállította az asszonyt, házkutatást tartott nála, de lopott holmit nem talált, s mivel igazolványa tényleg dr. Rozsnyainé névre szól, az asszonyt szabadon engedte azzal,

hogy vasárnap reggel újból jelentkez-zék. Az asszony vasárnap nem jelentkezett, de reggel fél kilenc órakor az oroszvégi erdőben szíven lőtte magát. Levelet nem hagyott hátra.

— **Orosz csapatok mozgolódása.** Bécs. A Neue Freie Pressének jelentik Königsbergből: Felfogott szikratáviratok és Litvániából érkezett hírek szerint, az oroszok gyorsan közelednek nyugati határaihoz. Azok a vonatok, amelyek Pétervárról és Moszkvából a Dünához és Ukrajnába visznek, állítólag tul vannak zsufolya katonai csapatokkal. Híre jár, hogy új bolsevista-seregek létesítéséről van szó.

LEGUJABB.

AUSZTRIÁBAN IGÉNYBEVESZIK A POLGÁROK ÉKSZERREIT. BÉCS. A németausztriai szövetséges tartományok pénzügyminiszterei Mayr kancellár elnöklésével ülést tartottak. Azt tervezik, hogy szükség esetén igénybe veszik a német polgárok arany tárgyait és ékszereit biztosítékul ellenében. Az ékszertárgyakat a birodalmi bank kincstárában gyűjtenék össze és külföldi, valószínűleg Európán kívüli hatalomtól lombard-kölcsönt kérnének az értéktárgyakért.

Legujabb tőzsdejelentések.

Budapest. A tőzsdén az üzlet összezsugorodott. Az árfolyamok itt-ott alacsonyabbak a tegnapiaknál. A valutapiacra csend volt. Nagyjában a tegnapi árfolyamokon volt némi üzlet. A bécsi tőzsde le és felmenő tendenciával indult. A valutapiacra a külföldi valuták legtöbbje gyengülő irányzatot mutatott, különösen a dollár. A budapesti kifizetés és különösen bankjegy továbbra is szilárd. **Tőzsdenyitás:** Napoleon d'Or 790, dollár 232—228, márka 368—372, leu 353—348, sokol 353—348, dinár 695. **Zürich, június 1. Tőzsdenyitás:** Berlin 900, Newyork 570, Milano 3005, Prága 840, Budapest 245, Zágráb 435, Bucuresti 940, Varsó 55. Bécs 132.5, osztrák lebélyezett korona 103. **Bécs, június 1. Tőzsdenyitás:** Valuták: Márka 945, leu 970, lira 3090, francia frank 4900, svájci frank 10350, dollár 590, sokol 860, angol font 2300, dinár 1790, lengyel márka 58. **Kifizetések:** Zágráb 450, Berlin 941, Prága 862, Budapest 252, Milano 3100, Svájc 10400, Varsó 5675, Amsterdam 20600, Bucuresti 985, Sofia 695. **Értékpapírok:** Osztrák Hitel 1580, Magyar Hitel 4100, Rimamurányi 5370, Magyar Államvasut 4390, Déli Vasut 2225, Salgótarjáni 11600. Az irányzat üzletellen.

Budapest, június 1. **Tőzsdeszámok:** Napoleon d'Or 700, Angol font 890, dollár 230, francia frank 1890, márka 375, osztrák korona 39 és fél, sokol 343, dinár 700, leu 375.

Rákóczi arcképe.

(Mányoki festménye a magyar állam tulajdonában.)

Kulturális szempontból fontos hírt közölnek Drezből. Mányoki Ádámnak, a hírneves magyar festőművésznek II. Rákóczi Ferencet ábrázoló festménye minden valószínűség szerint rövidesen a magyar állam birtokába kerül. A kép megszerzéséért a múlt évek folyamán többször történtek magyar részről kísérletek, de a kép továbbra is a drezdai királyi palotában a szász király hálószobájában maradt és a magyar vendégeknek maga a szász király mutatta meg a képet. A volt szász király álláspontja az volt, hogy mivel a kép Wettin-család hitbizományára sem ajándék, sem üzlet tárgya nem lehet. De a beavatottak úgy tudták, hogy I. Ferencz József-re is kellemetlen lenne, ha Magyarországon a Rákóczi-képet hódolattal fogadnák.

A szász királynak a trónról való lemondása után Nemes Marcell, a hírneves magyar műgyűjtő érintkezést keresett a szász kormánnyal és megegyezett vele, hogy egy másik Mányoki-képet, amely egy szász fejedelmet ábrázol, kicserélik a gyönyörű Rákóczi-képet és Nemes Marcell még egy Manetti-képet is átenged a drezdai muzeumnak. Minthogy a szász állam és a volt királyi-család között a Wettin-család hitbizományaira vonatkozó meg egyezések perfektuáltak. Nemes Marcell a képet rövidesen átveszi és a magyar államnak fogja ajándékozni. A képet Magyarországon csak egy első másolatból ismerik, amelyet László Fülöp készített s a mely a Magyar Történelmi Arcképcsarnokban van.

Merénylet autók ellen.

Megirtuk, hogy a bécsujhelyi országuton ismeretlen tettesek erős sodronykötelet feszítettek ki. A merényletnek két autó utasai estek áldozatul. Erről a szokatlan merényletről még a következőket jelentük Bécsből: A bécsujhelyi országuton sűrűn száguldanak autómobilok. Azon a napon, amikor az erős sodronykötelet kifeszítettek, azonnal jött egy gépkocsi, a melynek vezetője Breuer Egon mérnök, bányatulajdonos nem vette észre a veszedelmet. Mellette ült a sofför, aki az utolsó pillanatban meglátta a kifeszített kötelet és a kormánykerékhez kapott, de már késő volt. A drótkötél leszelle az autótulajdonos fejét és súlyosan megsebesítette a soffört, akinek azonban még volt annyi ereje, hogy a gépet bevezesse Bécsujhelyre, ahol jelentést tett a rendőrségnek. Egy automobilon a helyszínére siettek a rendőrök, a kik ott találták Breuer mérnök holttestét. A fej messze gurult a törzstől. De ekkor már újabb áldozata is volt a merényletnek. Az utolsó gödörben erősen megrognálva egy második automobil hevert. Ezen a gépkocsin többen ültek és majdnem valamennyien súlyosan megsérültek. Tőlük tudták

meg a rendőrök ennek a szerencsétlenségnek a részleteit. A második autó sofförjét a sodronykötél a mellén érte és messze kihajította. Kihajította a vezető mellett ülő utast is, a főhelyen pedig Hackl bécsi szociáldemokrata városi képviselő feleségét is, akinek sérülése meglehetősen nehéz. A többi utas is mind kirepült a kocsiból. A sebesülteket a rendőrök vitték be a bécsujhelyi közpórházba. A tetteseket még mindig nem sikerült kézrekeríteni.

Közgazdaság.

Valuták és értékpapírok.

Zürich, május 31. Tőzsdezárlat: Berlin 910, Hollandia 1970, New-York 574, London 2223, Páris 4735, Milano 2995, Prága 835, Budapest 245, Zágráb 430, Bucuresti 940, Bécs 135.

Bécs, május 31. Tőzsdezárlat. Valuták: Márka 965, leu 980, lira 3110, francia frank 4900, svájci frank 10550, dollár 608, szokol 868, angol font 2330, dinár 1790, lengyel márka 59. — Kifizetések: Zágráb 450, Berlin 965, Prága 865, Budapest 248, Milano 3125, Svájc 10562, Varsó 56, Amsterdam 20800, Newyork 613, London 2350, Páris 4950, Bucuresti 990, Sofia 700. — Értékpapírok: Osztrák Hitel 1540, Magyar Hitel 4100, Rimamurányi 5150, Magyar Államvasut 4485, Déli Vasut 2250, Salgótarjáni 12650.

Budapest, május 31. Értékpapírok: Angol-Magyar Bank 720, Hazai Bank 600, Magyar Hitel 1670, Leszámitoló Bank 720, Kereskedelmi Bank 6500, Concordiamalom 1975, Gizella-malom 1375, Boocsi 4450, Salgótarjáni 5025, Ganz-Danubius 3400, Egyesült Fa 530, Országos Fatermelő 980, Adria 4750, Közuti 860, Déli Vasut 895, Államvasut 1875. — Arad, június 1. Dollár 57, márka 108, magyar korona 29, osztrák korona 0-10.

— Uj aprópénz kerül forgalomba. Bucuresti. A Banca Nationala felhatalmazást kapott 150 millió lei értékben két és öt leies bankjegyek újabb kibocsátására. Az új bankjegyeket arra való tekintettel bocsátják ki, hogy a germánbankjegyek bevonása küszöbön áll.

— A vágómarhák exportálása. Bucuresti. A minisztertanács határozata értelmében az ipari és kereskedelmiügyi miniszter elrendelte, hogy szombattól kezdve a vágómarhák exportja az alábbi korlátozásokkal szabad: a Podoba-fajta ökrök hat éven túl, egyéb fajta ökrök 4 éven túl és tehének 8 éven felül exportálhatók. Az exportáláshoz minden különösebb formalitás felesleges, csupán kivitteli vám fejében kell 22 százalékot lefizetni.

— A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank német tőke után néz. Berlin. Dr. Konrad Ottó, a Kereskedelmi Bank deviza osztályának igazgatója néhány nap óta Berlinben tartózkodik s utazása szoros összefügg a banknak észre tervezett nagy alapítke emelésével. A Credit Lyonnais-al Párisban folytatott tárgyalások meghusultak, mert a francia ajánlat nem tudott volna elegendő fedezetet

nyújtani a bank nyomasztó valutafortyásának kiegyenlítésére s ezért kellett német tőke után nézni. Azonban az eddigi tárgyalások itt is vonlatoltak s alig lesz eredmény.

— Weisz Manfréd konzervgyárai ismét üzemben. Budapesti tudósítónk értesülése szerint, Weisz Manfréd konzervgyárai, amelyek a volt monarchia katonai konzervszükségletét jórésben fedezték, a közel jövőben ismét megkezdik üzemiüket. Miután Weisz Manfrédnak a volt közös kincstárral szemben a gyár és az ingatlanok, valamint az elmaradt haszon tekintetében jelentékeny követelése maradtak fenn, a függő ügyeket Weisz Manfréd a kincstárral szemben egy bérleti szerződés alakjában rendezi olyképen, hogy a közös kincstár által törleszthetetlen bérleti részletek és elmaradt haszon fejében Weisz Manfrédal egy hosszabb lejáratú szerződést fog a magyar állam kötni. Az erre vonatkozó tárgyalások most vannak folyamatban és nemsokára kedvező befejezést nyernek. A konzervgyárak üzembehelyezése természetesen úgy ipari, mint szociális tekintetben rendkívül nagyjelentőségű.

— A franciák leszállítják az orosz adósságokat. Páris. A francia kamara legutóbbi ülésén megvitatásra került Oroszország Franciaországgal szemben fennálló adósságának ügye is. Javaslót nyújtottak be, hogy az Oroszország területéből alakult, vagy részesedeli államok köteleztesse a 25 milliárdnyi adósság egyötöd részének megfizetésére a következőképen: tíz százalékot fizessen Lengyelország, két százalékot Litvánia, másfél százalékot Estland, két százalékot Finnország, három százalékot a kaukázusi köztársaságok és másfél százalékot Románia. A francia követelésből tehát 5 milliárd lérvölne meg.

A hadifogoly Don Juan.

Elfogyott a pénz — vége a házasságnak.

Még mindig vannak groteszk történetek a háboruban idesodródott élénk szemű, szőke orosz foglyokról, akik új országban, új emberek és viszonyok között annyi szomorú és tragikomikus eseménynek voltak már szereplői. A háboru forgataga Aradra dobott egy bánatoszemű, karcu fiatal orosz foglyot is. Amolyan Don Juan-fajta legény volt: mindenütt és minden körülmények között keresett és talált magának annyi nőt, amennyit csak forró fiatal vére szomjazott. És a nők egyenként szédültek el, ha belenéztek mély szemébe, ha meghallották csengő, férfihangját. Azután megunta a pihegő, szerelmes asszonyok epedéseit is és egy pillanat káprázatos hangulatában élettársává tett egy jómódu aradi szép asszonyt. Egy évvel ezelőtt történt meg a házasság, de nem hozta meg a hozzá fűzött boldogságot. Az asszonynak vagyonkaja is elfogyott és egy napsütéses tavaszi reggelen arra ébredtek fel, hogy a fogoly kijelentette, hogy az asszonyt megunta és nem kíván, nem tud tovább élni vele. A férfi valókeresetet adott be az asszony ellen, aki még most sem hajlandó belemenni a válásba, mert még mindig nagyon-nagyon szereti férjét. A férj a házasság alatt egymásután vett fel az asszonytól különböző összegeket „üzletek megkötése” végett. Meg azután még más baj is van. Az anyakönyvi hivatal és a hatóságok sem hozhatnak ítéletet az idegen állampolgárok házassági ügyeiben. A házaspár most valószínűleg továbbra is együtt fog maradni.

sági ügyeiben. A házaspár most valószínűleg továbbra is együtt fog maradni.

Andrássy az összeomlásról.

BUDAPEST. A magyar nemzetgyűlés mai ülésén gróf Andrássy Gyula válaszolt Sándor Pálnak a napokban elmondott parlamenti beszédjére. Senkisémet ártott annyit annak a fajnak, amelyet Sándor Pál védeni akart, mondotta Andrássy, mint maga a zsidóság. A fajtjenntartásból eredő politikának a mérséklet útján kell haladnia. Andrássy szerint a zsidóság egy részének temperamentuma és hazafiatlansága járult hozzá az összeomláshoz. Németország mind végig kitartott mellettünk, mondotta Andrássy. Borzasztó vétke a forradalomnak, hogy megakadályozta, hogy katonánk legyen, a mikor az országot védeni kellett. Ő maga meg akarta menteni a helyzetet, hogy Németországtól különválva jöhessen létre a béke az antanttal.

Mozi.

* A mozgóképszínházak műsora. Június 2-án az Apollóban: Judás fia. Dráma. — Az Urániában: A tékozló fiú. Dráma.

* Judás fia — az Apollóban. Régen látott az aradi közönség olyan érdekfeszítő, művészi nivón álló filmet, mint amilyen az Apolló slágere, a Judás fia. Ez a film is dokumentuma annak, hogy a közönség érdeklődését nemcsak idegtépő kalandorhistoriákkal lehet lekömi. A „Judás fia”-nak meséjét mihez aranszálaí szövik át és teszik érdekesebbé. Jelenetről-jelenetre fokozódik a dráma szenzációs meséje, amely művészi fantázia bravuros elgondolása. A film felvételei mesteri kezek konstrukciója. Szinpompa és hangulat ömlik el a képen, amellyel a budapesti Corvin-filmgyár újabb sikert aratott. A dráma szerepeit kiváló magyar művészek játsszák, a főszerepben pedig Törzs János egyéni színjátszó művésze diadalmasodik. A Judás fiait esütörtökön mutatja be utóljára az Apolló.

* A tékozló fiú — utóljára az Urániában. Ez a pompás irodalmi film, amely két napon keresztül nagy sikerrel került vetítésre az Urániában, még esütörtökön marad műsoron. A tékozló fiú szívesen szóló története hatásosan kel életre a csodás filmen. Wagner Oszkár életsorsa legmegröbb sorstragédia. Boldog és nyugodt házassélethöz a Muzsa álarcában kiragadja egy démon. Finom lelke művészetre vágyik és a léha, züllött élet ragadja magával. Csak akkor eszmél tetére, amikor már összeomlott körülötte a világ, amikor a felé áradt lizta szeretereit, amit családja nyújtott, eltékoztolta. Felzavart lélekkel bolyong magas hegyek ormán s mire felvirrad a hajnal, Wagner Oszkár tragédiája beteljesedik: csöndesen pihen a szirtek mélyén. A Corvin budapesti filmgyár gazdag kiállítás mellett a tragédia szereplőinek művészi munkáját kell mellátunk. Berégi Oszkár, Fáy Szeréna, Mattyasovszky Ilona és a többiek alakításai-
kal igazi művészi élményt nyújtanak.

A szerkesztésért
KAROLY JÓZSEF
felel.

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

IRODAI (gépi) kisasszony, ki a magyar és német gyorsírást tökéletesen bírja, azonnali belépésre felvétetik. Rubinstein szállító. 2239

BANKSZOLGA SOFFŐRI VIZSGÁVAL kerestetik. Bővebbet a kiadóban. 2241

GYERMEKTELEN HÁZMESTERNE kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 2250

FIATAL házaspár butorozott szobát keres konyha használattal. Cim: Cornul Vanatorului Vadászkiirt-étterem főpincéjénél. 10489

BÁRMINEMŰ írásbeli munkát, esetleg délutáni foglalkozást vállal 6 gimnáziumot végzett urileány. Cim a kiadóhivatalban. 2263

CUKRASZ SEGÉDET nőként, önálló munkást felvesz Wild Ferenc cukrász. 2277

FEHÉRNEMŰ varrónő házakhoz ajánlkozik. Cim Wallinger hirdetőjében (Földes-patika kapujával szemben.) 10790

Vétel és eladás.

REITHOFFER és más elsőrendű gyártmányu kerékpár gummik, elsőrendű gyártmányu varrógépek, azok mindenmü alkatrészei kaphatók Beregi műszerésznél, Calea Banatului (Asztalos Sándor-utca) 10. 2274

MEGVÉTELRE kerestetik egy orsóprés. Cim Wallinger hirdetőjében (Földes-patika kapujával szemben.) 10790

CSEPLŐGARNITURA üzemképes állapotban teljes felszereléssel eladó. Wittenberger, Kovászi. 10489

ANTIK és modern porcellánt, butort, szőnyeget, festményeket, ékszert, ezüstöt, vesz és elad Salon Artistique. Állandó kiállítás. Boulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 21. szám. 10621

SZALONGARNITURA, konsol tükör, ebédlő kredenc, stb. eladó Strada Russu Sirianu (Aulich-utca) 15. 800

CASSA MANGORLÓGÉP, butorok, ingaórák, löszormatracok eladók. Érdeklődni délieltől 9—1-ig Ujaradon. Fő-ut 145. sz. 2251

TELJES KADARSZERSZÁM előnyös áron eladó Kornis Testvéreknél, Arad. 2244

Ingatlan.

ELADÓ Purgly Lajosné-utca 127—129. számú ház 35.000 Leiert. Bővebbet Wallinger irodában. 10790

MODERN HÁZ elfoglalható ötszobás lakással, gyáralapításra, vagy gazdálkodásra alkalmas telekkel eladó Str. Cealniceanu (Mikes Kelemen-u.) 38. 2275

ELADÓ SZŐLŐ. Siria (Világoson) a 12-ik motor megálló közelében egy 4¹/₂ hektáros hold szőlő kőnával, teljes berendezéssel eladó. Bővebbet az Aradi Első Takarékpénztár főpénztáránál. 2192

Üzletek.

PÜSZERÜZLET BERENDEZÉS megvételre kerestetik. Cim Wallinger hirdetőjében. 10790

Különféle.

Dr. FÖLDES ÉS HEHS orvosi laboratoriuma Aradon. Végez emberi vándorok, vizelet, köpet, ex- és transudatum vizsgálatát. 10831

SZÉP nyári ruhák olcsón készülnek Erky Mariska női divat termében Strada Antea Mucioni (Orczy-utca) 21. 10788

CSÜTÖRTÖKÖN este Bucurestibe utazom utleveleket láttaozásra felelősség mellett elfogadok. Cim megudható Koptkó Károly üzletében Strada Bratianu (Weitzer János-utca) 2. 2253

Elvállalunk

bármilyen áru és butor szállítását.

Arad — Timisoara (Temesvár) között mm.-ként 35 — Lei.

Arad — Oradea-Mare (Nagyvárad) között mm.-ként 80 — Lei.

Fentnevezett utirányokról visszáru mm.-ként 5 Lei-el olcsóbban a legpontosabb kiszolgálás és teljes felelősség mellett. Kivánatra bármikor több helyekről árukat összegyűjtjük. — Más vidéki községekbe megállapodás szerint.

Gruber és Marmorstein

szállítók Arad, Strada Baritiu (Rákóczi-utca) 1. szám. 19961

Szörmeit

csak egy óvhatja meg ha nyári gondozásra **ENGELHARDT SZÜCS-CÉGHEZ** Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. viszi, ahol szavatosság mellett mindenféle szörme gondozása elvállaltatik. 10790

Butor!

Keveset használt barock-stíjű hálószoba ágybetéttel elutazás miatt sürgősen eladó. Teljesen új modern háló- és ebédlő-szobák rendkívül olcsón kaphatók: **PALADICS ASZTALOSNÁL** Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 37. 10971

Vasut közelében

pékséggel rendelkező jól jövedelmező bérház, minden elfogadható árért eladó. Bővebbet Wallinger hirdetőjében (Földes-patika kapujával szemben.) 10781

Varrógép,

kerékpár, gramophon javításokat 10766 és villanyszereléseket olcsón vállal

Schwarz műszerész,

Strada Brancovici (László Vilmos-utca). Alkatrészek, szerelési olkkek raktáron.

Mielőtt butorait beszerezné,

okvetlen keresse fel 1467

BARICZ MATÉ

új butorraktárát Str. Metianu (Forray-utcában.)

Minden nap

Indítunk luxus autót Aradról—Oradea-Mare (Nagyváradra) és vissza. Indulás Aradról reggel 8 órakor Weisz és Haasz szállító irodától Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. Jegyek ugyanott kaphatók személyenként 260 Leiert. Oradea-Mare (Nagyváradon) jegyek a Közp nti Ujság-irodában kaphatók Royal kávéház mellett, indul délután 3 órakor. 10698

Siklován si Comp.

Armaturákat

Gőz, víz és gáz részére.

Szivattyukat

és pedig: Gőzelzáró-szelepeket, -biztosító-szelepeket, csapokat, feszmerőket, vacuummétereket, vízállást mutatókat, pőbacsapokat, injektorokat, ejectorokat, viztolattyukat, hydratsokat, gáz-tolattyukat stb.

és pedig: Centrifugal-, gőz-, továbbá mindenmü dugattyus-, köldök- és kovácszivattyukat házi-, ipari és mezőgazdasági célokra.

raktárról szállít 2169

„TRANSYLVANIA“

Armatura- és Gépgyár Részvénytársaság

(azelőtt TENDLOFF-DITTRICH)

Targu-Mures—Maros-Vásárhely. Str. Nicu Filipescu 45. szám. Sürgőnycim: Vasöntöde. Telefon 2—21. sz.

Aszfalt és kátránypapír

ásvány-, kőszén- és fakátrány, carbolineum, fedéllakk, szurok, Biber, szigetelőanyag, facement, carbolpor naftalin, vaslakk, Rézkénpor, siciliai darabos- és örölt kénpor, vászon és papirkénlap lmsy, parketviasz

Dobiaschi-Dörner

vegytérmekek gyárában Arad.

Az EST Hirlapiroda, Marosvásárhely.

Elektrotechnikusok figyelmébe!

Semperit

1a minőségű szigetelő lakk, 2000 volt feszültségig kipróbálva kgrammonként 65 Lei

Bürger Albert vegyészeti gyár

Tg.-Mures-Vásárhely. 2251

Esetek, meszelők, gyökérsurlók a mindenemü kefek, cirokseprők nagyban raktára.

Viszonteladókna a legolcsóbb beszerzési forrás. 2246

VAKOK BOLTJA

Arad, Str. Gen. Grigorescu (Tabajdy-u.)

Könyvkereskedők és feleke-

zeti iskolák figyelmébe!

Megjelent Erdély egyedüli

III. oszt. olvasókönyve.

A Felekezeti Tanács megbízásából szerkesztették Péter Károly, Tóth Irma és dr. Mezey Mihály. Megrendelhető a kiadónál, az Erzsébet Könyvnyomda R.-T.-nál Dícsőszentmártonban. Ára 13 Lei. Nagyban 10 Lei. 2061

BUDAPESTRE ÉS BÉCSBE utazom pén-
teken. Mindennemű megbízásokat elvállalok. Mandl papírüzlet Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 15. 2238

Kölcsönöket

házkra, értékpapirokra. Idegen pénznemeket vesz és elad. Átutalásokat, kifizetéseket eszközöl bárhova legjutányosabban

Lloyd-Bank

Bulv. Reg. Maria (Andrássy-tér) 9. szám. Minorita templommal szemben. 2189

No. 90—1921. exec.

PUBLICATIUNE DE LICITATIE.

Subsemnatul executorul judecatoresc, prin aceasta publica, ca in urma decisiunii judecatorei de ocol Radna cu No. G. 729—1921. favoarca lui dr. Valeriu Suciu pentru suma de 1000 lei capital si succes, in contra lui urmaritului mobilele urmatoare si anume junci, car preuite in 5000 lei in 4. Iunie 1921. la 3 oare p. m. in comunei Sambateni la casa de sub No 186. sa vor vindem licitatie publica. Radna, la 9. Mai 1921. 2249

Árpád Tichy,
executor judec.

Csunya nők szépek, szép nők szebbek

lesznek a HAJÓS-féle

DORÉ-CRÉME

használati után. 10176

Hajfestő „Melogen“

elismert legjobb gyártmány fekete és barna színekben. Ára 35 K. Fenti szerek kaphatók

Hajós gyógytárban Aradon, Bulev. Regina Maria 22.

150 Leiert

női amerikai fél és magas **CIPOK** kaphatók **Fratil Apponyi Testvérek** Arad, Bulev. Ferdinand 7. 10921

Az EST Hirlapiroda, Marosvásárhely.

Bürger Albert

vegyészeti gyára

Targu - Mures-Vásárhely.

Ajánl elsőrendű 2252

terpentint

kgrammonként 24 Lei.

Szétküldés 4 kgrmos bádogdobozokban. Csomagolás önköltségen.

Gummitömlőt

Spiráltömlőt

Gummilemezt

Gummiarut

2151

műszaki-célokra

PIRELLI-féle

milánói gyártmányt szállít legolcsóbban azonnal raktárról

Sz. G. E. Gáposztálya

Sibiu (Nagyszeben) Ső-u. 22.

A milánói **PIRELLI** gummigyárak egyedárusító helye.

Jégszekrények jutányos árért kaphatók: **Holló-nál**, Strada Metianu (Forray-u.) Hunyadi palota